

Socialdepartementet
Enheten för socialtjänst och
funktionshinderspolitik
Individ- och familjeomsorgsgruppen
S2022/02585

Remissyttrande över promemorian Ett utökat utreseförbud för barn (Ds 2022:9)

Borås tingsrätt har beretts tillfälle att lämna synpunkter på rubricerad promemoria. Tingsrätten, som granskat promemorian utifrån de allmänna domstolarnas perspektiv, tillstyrker förslagen i sak men har följande påpekanden beträffande förslaget till ändring av 7 kap. 4 § brottsbalken.

Den föreslagna ändringen innefattar en kriminalisering av bortförande och undanhållande av ett barn som enligt beslut ska omhändertas för vård enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, men då vården ännu inte inletts. Att undanhålla ett barn tar enligt promemorian bl.a. sikte på situationen att en person underlåter att agera om ett barn som ska omhändertas självmant tar sig till personen. Den föreslagna ändringen medför därmed straffansvar för underlåtenhet. Även personer som inte är vårdnadshavare eller förälder till ett barn, och som därmed inte har några särskilda skyldigheter i förhållande till barnet, kommer att omfattas av bestämmelsen.

Även om kriminaliseringen begränsas till undanhållanden som sker i ett särskilt syfte, att förhindra att beslut om vård eller omedelbart omhändertagande verkställs, förutser tingsrätten att gränsdragningsproblem kan uppstå kring vilka undanhållanden som är straffbara. Ett barn kan till exempel självmant ha sökt sig till en person för att undvika att bli omhändertagen för vård. Personen kan ha låtit barnet kvarstanna med vetskap om att det finns ett beslut om vård, men underlåtit att agera av flera skäl än enbart att förhindra att vården verkställs. Ett sådant syfte kan vara att själv vårda barnet. Någon diskussion kring gränsdragningen i underlåtenhetssituationerna finns emellertid inte i promemorian.

Huruvida ett undanhållande skett i syfte att förhindra att beslut om vård eller omedelbart omhändertagande verkställs, kan också ge upphov till

svårigheter i bevishänseende med hänsyn till de högt ställda beviskraven i brottmål. Inte heller detta diskuteras i promemorian.

Trots ovanstående synpunkter bedömer tingsrätten att den föreslagna ändringen behövs för att uppnå ett utökat skydd. Att begränsa straffansvaret till att endast avse vårdnadshavare eller att endast kriminalisera aktiva handlingar såsom bortförande bedöms inte tillräckligt.

Vid avfattningen av detta yttrande har lagmannen Peter Broberg, rådmannen Marie Sobilius och tingsfiskalen Julia Cedergren (föredragande) deltagit.

Peter Broberg

Julia Cedergren